

Izbaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 15 K

10 " " " "

10 " " " "

Za Nemčijo K 16.00.

Za Ameriko in inozemstvo . . . K 20.—

Posamične številke stanajo . . . 10 vin.

Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 83.

«Vse za narod, svobodo in napredek!» Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. na desno.

Upravništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadst. na levo v Gorški Tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računajo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Zagrebsko pismo.

15. jan. 1913.

Od balkanskih zmag sem je sicer nekoliko utihnilo hrvatsko vprašanje. In ravno zdaj, ko je balkanska vojska že dovršena, bi bilo vendar umestno, da se vprašamo, kako so vplivale balkanske zmagave na hrvatske razmere.

Predvsem je pač naloga zagrebskega dopisnika, da konstatira tole: Ves oni pesimizem, ki je vladal v hrvatskih krogih pred izbruhom balkanske vojne, v dobi najhujšega cuvajizma, se je nenadoma umaknil v pretežni meri optimizmu. Zdi se, da so balkanske zmagave uprav preporočile hrvatsko narodno dušo. Verjetno je bilo pač, da v dobi, ko je ideja hrvatsko-srbskega edinstva popolnoma zmagala, da se mrajo pač v trenutkih, ko se odigravajo tako važni dogodki med srbskim narodom, tudi na Hrvatskem čutili posledice teh velikih izprememb. Dva hrvatska pesnika, Ivo Vojnović in Tresić-Pavišić sta v oduševljenih besedah slavila to veliko osveto nad Kosovim. Jedna najhujših, najgrotoknejših ironij je bila na vsak način, da je ravno v tej dobi velikih jugoslovanskih vojaških uspehov gnetil hrvatski narod Cuvaj in njegov sistem.

V dvojnem oziru lahko smatramo to dobo Cuvaja naravnost za blagoslov. Madžari si Lodo pač zapomnili ta skrajno nerodni, politično nepremišljeni korak, ki so ga stori, ki so poslali Cuvaja na Hrvatsko. Pa ne samo Madžari so oškodovani. Mnogo bolj je Cuvajeve vlada škodovala dinastiji, njenemu ugledu in sili. Nikdar prej se ni zgodilo, da bi vsi Hrvati brez razlike strank stopili v eno vrsto in bi tako enoglasno obsodili ta protipostavni režim. Res je sicer, da se prej nikdar ni v tej meri kršila hrvatska ustava, da se nikdar prej ni na tak način teptal na Hrvatskem državni red; pa vendar bi nikdo ne slutil, da bo reakcija proti temu brezpravnemu postopanju tako silna. Posledica teh nasilstev je bila, da so madžaroni skoraj izginiti.

Zaman bi iskali danes na Hrvatskem ljudi, ki bi se ogrevali za zvezo z Ogrsko.

POTAPENKO:

Generalova hči.

Prevel: A. M.

(Dalje.)

»Na sveti večer je bil ples pri bogatem trgovcu Graciania; mi smo bili seveda tudi povabljeni. Napravili so nama plesno obleko: meni — rožnobarvno, Lidi — modrikasto. Meni se je sploh podajala rožna barva, Lida pa je bila v modrikasti barvi izredno očarujoča. Obleki sta bili krasni in elegantni. Ko sem jo pogledala še zadnji dan pred plesom, kako si primerja obleko, sem vedela takoj, da bodo vsi gledali ne name, marveč na Lido. Zadnje tedne se je Lida pod utisom zagotovljene sreče nekako razcvetela in postala zgovorna in vesela. Misel, da bo Lida jutri lepša od mene, da bo vrh vsega drugega tudi s knezom skupaj, kajti že ves čas so zelo veliko govorili, da bo pri Graciania knez Pohodcev s svojo zaročenko, — ta misel je spremenila mojo mržnjo do Lide v sovraštvo, iz tega sovraštva pa se je rodila želja, da ji storim nekaj neprijetnega, da ji provzročim žalost.

Ako hrvatska koalicija zastopa danes stališče nagodbe z Ogrsko, stori to pač radi tega, ker ve, da je pri sedanjih razmerah strogo antiaustrijska politika izključena. Ta doba enega leta Cuvajeve vlade, doba političnega trpinstva, je radi tega važna, ker se je kazalo, da imajo Hrvatje dovolj moralne sile se upreti vsakemu sistemu. Uprav cuvajstvo je dalo hrvatskemu narodu to notranje prepričanje, da je Hrvatsko še dovolj silno, da se more upreti proti vsakomur. V tej Cuvajeji dobi se Hrvatsko ni udalo usodi, ampak v pasivni rezistenci kljubovalo madžarskim motogcem. Zmagovalci v tem neenakem boju so bili Hrvati. In danes bi bilo naravnost smesno, ako bi hoteli še izpregovoriti par ostrih besed o tej padli veličini, o tirančiču kraljevem komisarju. Madžari sami so uvideli, da so zadali samim sebi najhujši udarec, ko so komisarjevo oblast izročili taki osebi, kakor je Cuvaj. Cuvaj je bil naravnost grobokop unije med Hrvatsko in Ogrsko, in tisti, ki je pravzaprav vrgel Cuvaja, to je hrvatski narod, to je njegova uporna sila. Danes je hrvatska autonomija silnejša ko kedaj prej, danes je nedotakljiva. Seveda je to do neke meje gotovo tudi posledica balkanskih zmag.

Bodimo odkritosrčni: Varali smo se o Srbih, o katerih smo mislili, da niso sposobni za kako široko zasnovano politično akcijo, da niso sposobni vstvariti zdravega državnega življenja, krepke armade! Kar se tiče Srbov, se ni varala samo oficijelna Avstrija in evropski zapad, ampak do neke mere tudi mi sami. In zdí se, da istotako kakor Srbe, podcenjujemo tudi Hrvate. Kakor Srbi so tudi oni preboleli težke notranje državne krize, preboleli danes morebiti že politično korupcijo, ki jim je ubijala tekom desetletij sile, vsako politično in gospodarsko moč. V tem oziru se zdi, da gre tudi na Hrvatskem marsikaj na bolje.

Še drug činitelj je, ki ga smemo Jugoslovani smatrati za srečnega. Menda je ravno Cuvaju pripisati, da ni prišlo do vojne med našo monarhijo in Srbijo. Ves Cuvajev sistem je na južni meji vstvaril tako duševno razpoloženje, da so se dunajski krogi morali spametovati in v kljub vsemu militarističnemu kričanju vendar

»Na dan plesa sta ležali najini obleki na posteljah. Uprav dve uri pred odhodom sem odšla potihem v sobo, vzela škarje, pohitela k Lidi in obleki in zarezala spredaj, precej veliko luknjo. To sem storila v trenutku, pod vplivom razjarjenih čustev, ki so me obvezala; ko sem pa razumela, kaj sem storila, mi je bilo, kot da sem zakrivila umor. Spominjam se, dobro se spominjam, da mi je za hip zalilo srce tako čudno čustvo, — kot da so škarje krvave, da sem prerezala ne obleko, marveč srce moje uboge Lide. Spustila sem škarje na tla, roke so mi drgetale, srce mi je tolklo z vso silo, skoro dušila sem se od bolelosti. Vrgla sem se na tla in zakrila obraz z rokami...

»Brž na to je nastal v hiši vik in krik. Lida je jokala kakor otrok; nihče ni razumel, kako se je moglo to zgoditi in kdo bi mogel to napraviti. Jaz sem se že obvladala in se čudila in istotako nisem mogla razumeti tega nerazrešljivega dogodka. In vprašanje o tem je ostalo nerazrešeno, a Lida je jokala neotlažljivo in obupavala. Toliko je bila sanjarija o tem plesu, kjer bo nemara s knezom zadnjikrat v tako veliki družbi kot nevesta.

»Zadnjikrat! Kako strašna beseda je to! Uboga Lida, kako vroče si takrat jo-

kreniti na boljša pota. Cuvaj ni diskreditiral monarhije samo v inozemstvu, on je onemogočil vsako vojaško akcijo proti našemu južnemu sosedu. Kakor čujemo, je bil znani domoljubni hrvatski general Gerba pozvan na Dunaj, da najvišjim činiteljem razloži ravno v onih burnih novembarskih dneh, kakšen je položaj na jugu. Stari graničar je odkritosrčno govoril, in njegove besede so hudo poparile naše bojaželjne imperialiste. Cuvaj in njegova ustavolomna politika je onemogočila razmah avstroogrskih imperialističnih teženj. Pri tej priliki se je zopet pokazalo, kako važen je politični položaj Hrvatov, in kako opasna igra je, ako se nepoklicane roke dotaknejo temeljnih hrvatskih državnih pravic.

Težka kriza, ki je začela pred letom in pustošila hrvatsko državno življenje, še danes ni premagana. Ne kaže biti preoptimističnim. Pa vendar se zdi, da je najhujše premagano, da hrvatski narod ne bo več izpostavljen taki nevarnosti, naperjeni naravnost proti njegovi eksistenci, kakor pod vlado, ki je sedaj posvečena smrti. Znan hrvatski zgodovinar je izjavil ob času, ko so lani politične okrutnosti dosegle na Hrvatskem svoj vrhunec: »Zagrebeh je za Hrvate mrtev. Hrvatsko mora iskati novo središče; to središče naj bo Sarajevo.« To mnenje je danes vendar prečnogledno. Tudi banovina je še sposobna, da se v nji razvija hrvatski življenjski Povrh pa postaja Bosna s svojo obrežno deželjo Dalmacijo tisto zavetišče hrvatskemu življenju, ki bo na vsak način omogočilo nov razmah oslabljenega Hrvatsva. Pa madžarska drevesa vendar še ne zrastejo v nebesa, in ni še potrebno, da tvori Bosna nekako zavetišče hrvatskemu življenju. Še vedno je banovina dovolj krepak političen faktor, ki zamore zadati še hude brige madžarski hegemoniji.

Središče avstroogrške monarhije ni danes ne v Pešti, ne v Prazi, ampak se pomika vedno bolj na jug. Od Hrvatov bo odvisno, v koliko bodo ta ugodni položaj vporabili sebi v korist.

Tomo.

kala radi svoje neznatne bolesti! A ti nisi vedela, da so na svetu večje bolesti, veliko večje, radi katerih se ne joka, ker je to brezkoristno, in ne pomaga nič. Jaz pa si vendar še danes ne morem oprostiti, da sem ti takrat povzročila žalost in bolešt...

»Takrat sem bila čudna. Slavila sem zmagoslavje, pa tudi bolelo me je. Saj Lida mi ni storila ničesar hudega, marveč vse zlo, vse hudo je bilo v meni, v mojem nesrečnemu samoljubju. Dovolj je, če povem, da mi je bilo v resnici ljubo, ko je razumna babica ogledovala dolgo in pozorno ranjeno obleko in si nato naenkrat izmislila nekakšno izvrstno kombinacijo, poslala takoj po šiviljo, da sta bili čez pol ure izlečeni obe rani: na obleki in v srcu Lidinem.

»Malo zakasnilo smo se in prišle, ko je bil baš najživahnejši ples. Knez je bil tam, seveda. Mama je neprestano govorila, toda samo meni, ne Lidi, da ta dogodek z obleko — ne pomeni dobrega. Lida je bila krasna in je sijala od sreče. Malo objokane oči so dajale njenemu obrazu nekak zagoneten čar.

»Ali vendar, to ne pomeni dobrega!... mi je ponovila mama še enkrat na uho, njen obraz je bil turoben ves večer.

Jugoslovansko vprašanje.

Znani naš publicist g. V. Knaflič je izdal brošuro, katero smo omenili zadnjič. Ima naslov »Jugoslovansko vprašanje«. Vsebinska je najaktualnejša. Zdi se nam umestno, da ponatisnemo par odstavkov.

Ideja malega naroda.

»Kaj je tedaj ideja malega naroda? Čemu torej vedni krik in prepri? Naravno: Vse avstrijske narodnosti so se razvile do one visine, ki jo imenujemo meščansko ali vsaj malomeščansko kulturo. Ceo mi Jugoslovani, najbolj agraren narod, imamo vkljub 75% poljedelškega prebivalstva kompletno malomeščansko kulturo, katero izpopolnjujemo vedno naprej z izraženo tendenco, vkljub našemu klerikalizmu, vkljub relativno nizki politični izobrazbi mase, vkljub vladajočemu germanofilnemu režimu dosežati vedno višjo in višjo kulturno stopnjo. In tako vse ostale narodnosti, Hrvati in Poljaki, Rusini in Rumuni in Italijani, vsem pa na čelu Čehi, ki imajo že kulturo, s katero se morejo meriti z vsakim velikim narodom. Res, da je med njimi in med nami še precej renegatov. Ali renegatstvo ne raste, marveč upada počasi, a konstantno. To je dobro znamenje. Kajti svoj čas se je reklo: E, kaj Slovenec, posanimi Nemci, ker se nam bo bolje godilo. Danes je le še malo krajev, kjer je tako govorjenje še resnično, in tam, kjer je resnično, se mora to pripisovati bolj umetni razdraženosti (bojkotu) proti nam (Maribor). Avstrijski narodi lahko s ponosom reko o sebi: Nismo se udali sili, ostali smo značajni. To se pravi, nismo zamenjali svoje kulture, t. j. svojih šeg, svojega jezika, svoje zgodovine, svojega čustva in svojega skupinskega interesa za druge šege, drugo zgodovino, drugo idejo, drugo čustvo in drug interes. Evo, v tem je ideja malega naroda. Mal narod si je v svesti, da mora tudi on stremeti h kulturi, in sicer stremeti tako, da bo vsak njegov član v isti meri te kulture deležen, kakor člani velikih narodov. Od posameznega rojaka malega naroda tak razvoj seve zahteva brezprimerno večjih žrtev, večjega napora in ve-

»In zares to ni pomenilo dobrega... Uboga moja Lida!«

XII.

Vrata so zaškripala in v šolsko sobo je stopila Hivrija. Manjička je dvignila glavo in šele zdaj opazila, da je že nastopil zgodnji zimski mrak. Srce ji je silno tolklo in morala je zbrati vso svojo moč, da razbere in zazna prizor, da se zave, da je resnično Hivrija pred njo.

»Gospodična, spet ste prišli!« je spregovorila Hivrija s pridržanim glasom.

»Kdo pa?«

»Kiljina s hčerjo. Ali nikar jima ne zamerite, gospodična, kajti jaz sem kriva... jaz sem šla po Kiljino, in sem jo poklicala: pojdi, sem rekla, moja gospodična je postala priljudnejša, mehkejša. Pa še pošalila sem se: nemara je to zato, sem rekla, ker je jedla tvoje maslo... Ampak ona je v strašni zadregi. Dober gospodar bi rad vzel njeno hčer, samo to pravi: dokler ona ne pusti, pravi, tega pijanca Cvirikuna, ne more biti govora... Dajte, pogovorite se z dekletom, gospodična!...«

»Ampak to ne bo nič koristilo, Hivrija...«

»Bo... Jaz vam rečem, da bo.«

»Pokličite ju!«

čje inteligence, nego od mase rojakov velikega naroda. Inteligenca malega naroda je zato navadno manj čreda in bolj svota individualnosti, nego inteligenca velikega naroda. Vsaj ta tendenca se pozna. Čim manjši je narod, tem bolj se ta razlika pozna, posito, da narod ni premajhen in pre malo samostojen in zgodovinsko razviti (n. pr. lužički Srbi). Tak mal narod se instinktivno ali pa čustveno zaveda, — in ta zavest je vredna več, ko sto teorij in tisoč pridig — da bi kulturno ne mogel napredovati, nego v dosednji smeri in na temeljih svojega dosedanjega razvoja. Tak mal narod se zaveda, da bi v trenutku, ko bi postal sami sebi nezvest in bi sprejel kulturo in bistvo in mišljenje drugega naroda, razrušil toliko imponderabilnih ali pa tudi dejanskih kulturnih dober in se spravi v tako nasprotje s samimi seboj, da bi bila vsa njegova kulturna poštenja razrušena tudi za prihodnost bolj ni za mnogo daljšo dobo, kakor če bi bil podlegel hunkskemu navalu. Tak mal narod torej dobro ve, da je njegov čim večji delež na kulturi odvisen od njegovega vsestranskega svobodnega razvoja. Zato zahteva svobodno narodno šolo, zato so si z železno vstrajnostjo dogradili svojo literaturo, zato so si Čehi in smo začeli mi Slovenci graditi svojo znanost, zato zahtevamo svoja vseučilišča, zato si hočemo osamosvojiti svoje gospodarstvo, zato hočemo, da bodi na našem teritoriju, t. j. na teritoriju, kjer živimo kompaktno, notranji in zunanji uradni jezik samo naš, zato hočemo svoje občine, svoje napise, svoje tiskovine, svoje kazipote, svoje tovarniške znanke, svoj papir, svoje mazi lo za čevje, svoje ljudi v uradih, od največjega do najmanjšega vse svoje, domače, lastno. Mnogokaj smo dosegli. Ustvarili smo si nekoliko meščanstva iz sebe. Pred 50 leti ga nismo imeli nič, sedaj ga imamo 11 $\frac{1}{2}$ % oziroma 25%. To pomeni mnogo. Toda kaj to pomeni, tega ne ve Avstrija. Ona je v sebe zaljubljena državna organizacija nemške in magjarske hegemonije (Nemce bi bilo lahko sram take družine. Povej mi, s kom se družiš, in povem ti, kaj si). Ideja malega naroda je ideja čim največjega kulturnega napredka vsporedno z velikimi narodi, toda na podlagi samobitnosti, demokracije, neodvisnosti, samouprave in neoviranega političnega, upravnega in socialnega razvoja. Je nekaka razširjena home-rule ideja. In na taki podlagi bi Avstrija mogla doseči čisto drugačno razvojno stopnjo, nego jo zavzema danes, če... da, ta... če!

Brez narodnostne avtonomije ne bo nikdar velike Avstrije. Protinardnostna, dualistična in centralistična Avstrija je — protiaustrijska.

Iz avstrijskega narodnostnega boja.

»Iz avstrijskega narodnostnega boja, ki je prirodna, rekel bi neizogibna posledica tako zavožene državne rezone, le nekaj primer.

Boj med Čehi in Nemci je že znan. Drugi je boj med Nemci in Slovenci, tretji med Slovenci in Italijani, četrti med Italijani in Hrvati, potem med Nemci in Italijani, Čehi in Poljaki, Poljaki in Rusini,

Hivrija je takoj odhitela iz sobe. Manjička zares ni vedela, kaj naj reče ti zašli deklici in s kakimi razlogi naj vpliva nanjo. Odločila pa se je, da poskusi v glavem zato, da napravi veselje Hivriji, ki ji je bila dobra in popolnoma udana. Trenutek pozneje so se zopet odprla vrata in čez prag je stopilo s težkimi, okornimi koraki dekleta, katerega je bila Manjička že videla. Deklina je obstala pri vratih in gledala v tla.

»Pojdite sem!« ji je rekla Manjička, s težavo zadržujoč nasmeh, ki ga ji je izzivala misel, da ima tudi to okorno, neotesano bitje roman. Dekle je stopilo k mizi s hitrimi koraki, drsajoč z velikimi čevlji, in se nato naglo ustavilo.

»Sedite tukaj-le, prosim!« Manjička ji je pokazala najbližjo klop. Dekle je sedlo pokorno. Obraz ji je bil povsem rdeč od zmedenosti; ni vedela, kam bi obrnila oči. »Kaj naj ji rečem?« je pomišljala Manjička. Toda ker je bilo treba nekaj reči, je pričela, zares zelo raztreseno:

»Vaša mati se strašno jezti, da imate znanje s tem... zdí se mi, Cvirkun se

Rusini in Rumuni. Vlada podpira Nemce proti Čehom, Poljake proti vsem, Rusine proti Rumunom, katoliške Rumune proti pravoslavnim Rusinom, v Šleziji Poljake proti Čehom, Nemce proti obojim, na Korškem in Štajerskem Nemce proti Slovincem, v Trstu Nemce proti Italijanom in Slovincem, na Primorskem Slovence proti Italijanom, v Istri Italijane proti Slovincem, sama pa — in vlada je nemška — je povsod tertius gaudens. Slika bo morda popolnejša, če dostavim, da je vedno klerikalna stranka vsake narodnosti ona, ki jo vlada leraje podpira, manj rada pritiska — o tem vedo povedati nemški krščanski socialci, Poljaki, katoliški Rumuni, katoliški Rusini, klerikalni Slovinci in Italijani. In ta narodnostni boj ni le političen, on posega v vse panoge državnega ustroja. Narodi se bore medseboj za vsakega pravnega praktika, za vsakega finančnega paznika, šolskega slugo, okrajnega glavarja, cesarskega svetnika, pregibača na železnicah, telegrafista, poštarja, se bore za enakopravnost v ljudski šoli, na vseučilišču, na obdačenju, pridobivanju obrtnih koncesij, za dvojezične poštne pečate, kazipote, brzojavne blanke, telefonske sezname, pobotnice, dostavnice, pozivnice itd. itd.; vrsta je neskončna. Lahko razumljivo, da Francozi, Nemci in Italijani iz svojih držav gledajo začudeno na to zmedo, ne vede, ali so avstrijski narodi tako malenkostni, tako neumni, ali tako fanatični; toda končno to inozemcev ne briga. Žalostno pa je za nas in pa za one, katerim bi Avstrija morala biti krepek štít, da se posledice take notranje politike kažejo eminentno tudi na zunanji. Avstrijska zunanja politika je bila vedno polovičarska, izvzemši slučaje, ko je bila bodisi gospodarsko ali politično izrazito nemška ali pa izrazito magjarska. Da navedem primere. V evropskem koncertu Avstrija ne igra lastnega inštrumenta, marveč poje čez glas Wilhelmove pozavne. Naša »schimmernde Wehr« je v korist onemu, katerega smo že poslužili s tolikimi »treue Sekundantendienste« v svoji »Nibelungentreue«. Res fina zafrkacija. Drug primer: Trgovinska pogodba s Srbijo je prinesla koristi le enemu sloju, ogrskim magnatom, ki so svoje prešiče in vole tem dražje prodali v Avstrijo.

Najhuješ pri čehi stvari je pa to: naši državnik i in politiki se ne trudijo, da bi vsaj s pravnimi sredstvi omilili narodnostne boje, temveč ga podpihujejo. Cela judikatura, največ pa politična uprava, šolske uprave in razna ministerstva skrbé z ginljivo enodušnostjo za to, da goriva nikdar ne zmanjka, marveč da plapola ogenj mednarodnega sovraštva tem huje, čimbolj postaja rešitev avstrijskega državnega problema akutna.

Goriški deželni zbor.

Zavezniki, laški liberalci in slovenski klerikalci, se trudijo v namen, da bi bil o prvi priliki zopet sklican goriški deželni zbor.

Včeraj je krožilo po listih sporočilo z Dunaja, da so imeli člani laškega liberalnega kluba in člani slovensko-klerikalnega

imenuje... No, porazgovorive se o tem... Vi ste dekle, pa tudi jaz sem dekle, morda se bova lažje razumeli druga drugo...

Manjička je vzdihnila in obmolknila. Kam pa sedaj? Pravi jo, da je ta Cvirkun — velik nepridiprav. In s tega stališča je treba presojati vso zadevo. Toda ako je to samo osebno mnenje Kiljino? Morda pa je ta Cvirkun v resnici zelo kreposten človek? A vendar — treba je nekaj govoriti.

»Pravijo, da je ta Cvirkun zelo slab človek... Ali je to resnica? Kaj mislite vi?«

»Strašen lopov je!« je odgovorila deklina povsem nepričakovano.

»Zares? In vi veste to? Pa zakaj imate potem znanje z njim?«

»Lep fant je! Krasen!« je zamrmralo dekle in vzdihnilo.

»Im... Ali vendar, on se ne bo z vami oženil, prevaril vas bo... Ali vam je morda obetal, da se bo z vami oženil? A?«

Zdaj pa se je zgdóilo nekaj popolnoma nepričakovanega. Dekle je naenkrat udarilo v jok in si brisalo oči z robom predpasnika.

kluba posvetovanje z državnim poslancem in kranjskim državnim glavarjem dr. Šusteršičem. Konferenca se je udeležilo več odposlancev iz Gorice. Bavila se je z rednim poslovanjem zbornice, z doklado na osebno dohodarino in na žganje itd, Kakor se čuje, posetijo odposlanci te dni razne ministre.

Par dni poprej pa smo čitali v glasilu poslancev furlanske ljudske stranke, da je že gotovo, da bo sklican goriški deželni zbor; da so to dosegli zavezniki.

Te dni je bil na Dunaju tudi tržaški namestnik in reklo se je, da radi primorskih deželni zborov.

Če bo sklican deželni zbor, brez novih volitev, se zgodi to po končanem zasedanju poslanske zbornice na Dunaju. Imei pa je biti sklican že hitro po Božičnih praznikih, toda to se ni zgodilo, dasi se je pričakovalo.

Na svojem shodu v Kobaridu koncem novembra lanskega leta je govoril o deželnem zboru podglavar dr. Gregorič, rekoč: »... In kaj bo sedaj? Italijanska manjšina zahteva, naj se deželni zbor razpusti, večina pa, ki je sklepčna brez manjšine, je proti razpustitvi. Italijanska manjšina pravi, da če vlada razpiše dopolnilne volitve, se teh ne udeleži. Če vlada skliče deželni zbor, pa ne smejo v zbornico. Torej kaj bo? Vlada želi, da bi odstopivši italijanski poslanci prišli spet v deželni zbor, a ti so izjavili, da se dopolnilnih volitev ne udeležijo; za razpust deželnega zbora pa ni pravega vzroka! Kaj tedaj?«

Zdi se, da bo sklican deželni zbor ob koncu leta. Ali bo ostal dolgo ali le malo časa skupaj, se ne ve.

Sklican pa ni bil, ali sedaj delajo na to, da bi bil sklican in da bi ostal doigo časa skupaj....

Slovenski trgi nimajo poslancev, na furlanski strani manjka 6 poslancev; vlada teh volitev ni še razpisala in kakor se vidi, jih tudi še ne bo. Laškim liberalcem bi bilo najbrže všeč, če bi bile razpisane, dopolnilne volitve, ker dobijo še 6 poslancev, ako se laški klerikalci res ne udeležijo dopolnilnih volitev, toda vlada vendar noče zavreči laške ljudske stranke, ker vidi v njej važno oporo v furlanski nižini ob meji. Laški klerikalci hočejo razpustitev deželnega zbora, proti temu pa so zlasti slovenski klerikalci.

Kaže tako: če bo sklican deželni zbor, bo sklican tak, kakor je, »Rumpäparlament« bo zopet zboroval. Od zadnjega zasedanja se ni položaj nič spremenil; zato bodo lepo skupaj sami laški liberalci in slovenski klerikalci.

Ali koliko časa bo še trajalo to?

O konferenci glede delazmožnosti goriškega deželnega zbora prinaša današnja »Ed.« tako-že izvirno brzojavko:

Dunaj 17. Včeraj je konferiral gor. dež. odbornik Pettarin z dr. Šusteršičem in Fonom radi delazmožnosti goriškega deželnega zbora.

Danes pa pravijo, da konferenca ni imela označenega namena, ampak italijanski goriški poslanci so dr. Šusteršiča le prosili, naj bi interveniral za Goriško pri rešitvi finančnega vprašanja. Res pa je, da je šlo za goriški deželni zbor.

»Kaj pa je?« je vprašala Manjička.

»Obetal je... lopov... Morda je že deseterim drugim obetal... Onim sem lagal, pravi... tebi pa govorim resnico!...«

»No, kaj mislite, ali je vam govoril resnico?«

»Lagal je, strela ga, lagal je kakor pes!...«

Manjička se je nasmehnla naivnosti tega preprostega bitja.

»A vi, veste kaj: najpreje se pomirite! Obrisite si solze, pa nikar več ne jokajte. Takole, da, Zdaj pa se porazgovorive. Ako tudi vi ne verjamete njegovim besedam, potem je torej slab, ničvreden človek. A sodite sami, zakaj ljubite takšnega!« digral se bo z vami, zapustil vas bo, pa šé norčeval se bo iz vas. A pravijo, da imate imenitnega ženina. Pustite ga vi, da vas on ne pustí preje; tako se ne bo on smejal vam, marveč vi njemu. Ali je resnica to?«

»Vse je resnica...«

»Tako je da! Svetujem vam torej, da tako tudi storite. Tudi vaši materi bo

Sicer pa konferenca ni uspela, ker vlada hoče, da se pogodi slovensko-klerikalna in italijanskoliberalna večina z manjšino.

Železnica Gorica-Cervinjan.

Ali bo tekla kedaj železnica Gorica-Cervinjan ali ne bo tekla nikoli? Bili so časi, ko se je trdilo, da je nova proga iz Gorice v Cervinjan zagotovljena in že se je določalo čas; ko se začne z zgradbo te železnice. Načrti so napravljeni, obhodi izvršeni in žel. ministerstvo je stavilo progo Gorica-Cervinjan v program lokalnih železnic, ki se imajo na vsak način kolikor mogoče hitro zgraditi.

Vlada predloži poslanski zbornici program lokalnih železnic, ali v tem programu ni — lokalne železnice Gorica-Cervinjan. Železniški minister baron Forster je izključil z vspremeta to črto zadnji trenotek. Zakaj?

Svoj čas so trdili, da so vsi poklicani faktorji se izrekli za novo črto in z italijanske strani se je povdarjalo, da je vojaška oblast priznala črto iz Gorice v Cervinjan za strateško važno, da je torej nova železnica po Furlaniji, od katere so goriški Lahi pričakovali tolike koristi v gospodarskem in političnem pogledu, povsem zagotovljena. Sedaj pa čujemo kar nakrat, da se železniško ministerstvo brani te proge. Ali je morda vojaška oblast spremenila svoje mnenje o železnici pa sodi, da bi bila nova proga v stratežnem oziru važna za one onstran meje?

Furlanski poslanci so posetili na Dunaju ministre, sekcijske načelnike in namestnika Hohenloheja so poslali v boj za novo železnico. Namestnik se je zelo potrudil za novo črto. Tudi razne visoke osebe na Dunaju so obljubile pomoč in so dajale pogum furlanskima poslancema, toda v programu nazajle ni prišla železnica Gorica-Cervinjan.

Finančni minister ve, da bi stala ta železnica ogromno svoto 9.860.000 K, into železnica bori h 30 km dolga. Železniški minister je tudi povdaril, da država takih stroškov ne more sama prevzeti; treba bi bilo, da bi prispevale tudi prizadete občine in dežela....

Vse je kazalo, še ni tako dolgo od tega, da se zgradi ta železnica v najkrajšem času, sedaj pa je zapihal drug veter in železniški minister je črtal novo furlansko železnico iz vladnega programa, ki bo predložen poslanski zbornici. Furlanska poslanca sta mobilizirala vse, kar sta mogla, v prilog tej črti, toda po trudu enega meseca še ni uspela.

Če govorimo o črti Gorica-Cervinjan, se moramo spomniti vselej tako potrebne železnice v naših Gorah. Gori je bolj potrebna, bolj nujna nego nova Furlanska. Seveda privoščimo tudi nižini novo črto, zlasti še, ker se imajo okoristiti z njo naši Brici, toda potrebnejša je Gorska železnica. Ta bi se morala najprvo zgraditi.

Dolžnost vseh slovenskih poslancev je ta, da se z vso silo zavzamejo za Gorsko črto. Vojaška oblast menda tudi ne bo nasprotovala!

všeč, a vam samim bo istotako prijetno. Zdaj pa pojditel!

Dekle se je dvignilo in odšlo. »Zdi se mi, da sem bila preveč zgovorna« je pomislila Manjička. O tem pa so ji prihajali do ušes pretegnjeni stavki Kilinjnega razgovora s Hivrijo.

»Jaz ji bom že... Moj Bog, kraljica nebeška!... se je čul Kiljin glas, poln radosti: »Prasca za božič... najlepšega... Pridi, dala ti bom masla... Vsega ji bom dala... Samo da bi popravila dekleta... Toliko je govorila... Dobro dušo ima... Zares dobro dušo... Vignega prasca ji bom izbrala... Mati Božja!...«

»In verjemi, da se bo dekle izpametovalo!« jo je prepričevala Hivrija, »ko je rajnica, Klavdija Antonovna, ljubljena moja...«

V tem sta odšli iz veže na dvorišče, odkoder se je čul samo nerazločen šum njenega razgovora, besed pa se nikakor ni dalo razbrati.

(Dajle prih.)

Nota je izročena.

Poslaniki v Carigradu so imeli včeraj opoldne posvetovanje in ob 3. popoldne je bila izročena Porti nota veselil.

Izročil jo je dekan diplomatičnega zbora avstrijski poslanik Pallavicini, in sicer zunanjemu ministru Noradunghianu, rekoč: »Imam čast podati Vaši ekscelenci v imenu avstrijskih poslaničnikov veselil, tu navzočih, to noto.«

Minister Noradunghian je odgovoril: »Otomanska vlada bo imela čast odgovoriti na to sporočilo kolikor hitro mogoče.«

Hitro na to so poslaniki odšli.

V noti je povdarjena velika odgovornost Turčije, ako bi začela z nadaljevanjem bojev pri Cataldži.

Nota povdarja, da se bo morala v finančnih stvareh Turčija zateči k Evropi po pomoč, da je tudi Evropa pripravljena pomagati jej, toda tudi Turčija mora poslušati nasvete Evrope in se ravnati po njih.

Velevlasti nasvetujejo Turčiji prepustitev Odrina Balkanski zvezi in Evropi naj prepustijo razrešitev vprašanja Egejskih otokov.

Ko je bila izročena nota, so se zbrali turški ministri hitro na posvetovanje. Danes imajo zopet dolga posvetovanja.

Kdaj pride odgovor, katerega tako težko čakajo povsod, ki spravi delegate v Londonu zopet do dela ali jih pošlje domov?

Kakor sodijo v Carigradu, utegne slediti turški odgovor v 3 ali 4 dneh.

Zborovanja poslaničnikov v Londonu se nadaljujejo. Tako je bila konferenca tudi včeraj.

Položaj se smatra v toliko za boljši, ker je skoro povsem gotovo, da se sporna vprašanja med Rumunijo in Bulgarijo rešijo mirnim potom.

Bulgarija sicer noče odstopiti Silistrije, ponuja pa mejo, ki bi začela na Dunavu na svojem sedanjem izhodišču ter šla v ravni liniji do točke 5 milj bolj južno od sedanje končne točke rumunske meje na Črnem morju. Rumunska vlada se o tem še ni izjavila.

Politični pregled.

Avstro-Ogrska.

Delo odsekov. — V finančnem odseku so prišli do meritorne debate o davku na žganje. Izvedli jo bodo v treh delih. Referent je obrazložil, da bi bilo treba zvišati davek na žganje od 90 vin. na K 1'40 in celo na K 1'60.

Socialnopolitični odsek je obravnaval afero družbe »Canadian-Pacific-Rainway«. Kakor je znano, je naša vlada družbi dovolila, da sme povsod ustanavljati svoje agenture in loviti ljudi, ki bi se hoteli izseliti v Kanado. V odseku se je vladi očitalo, da pospešuje prodajo svojih državljanov v sužnost. Sekcijski načelnik Riedl je vlado zagovarjal in zatrjeval, da je vodilo vlado pri podelitvi koncesij, prepričanje, da pridobi Trst mnogo s progo »Canadian-Pacific«. Družba se je namreč obvezala, da bo vozilo na leto najmanj dvanaest njenih parnikov iz Trsta v Kanado, kar bo dvignilo tržaški promet in izvoz. Pravice izseljencev pa bo branil poseben regulativ. Riedl je zatrdil, da je zakon o izseljenih že pripravljen in da bo aprila predložen zbornici.

Inozemstvo.

Vojna med Kitajsko in Rusijo. — Kitajska se baje z veliko naglico pripravlja na vojno z Rusijo, ki bi izbruhnila letos na spomlad.

Nov predsednik francoske republike. — Zbrala se je francoska narodna skupščina, da izbere Franciji predsednika. Skupščina obstoja iz 300 senatorjev, med katerimi je še en dosmrtni, izvoljen od stare narodne skupščine, in pa iz 591 poslancev, torej skupno 891 članov. Izvoljeni predsednik je deveti predsednik tretje republike.

Izvoljen je Poincaré s 429 glasovi. Pams je dobil glasov 327. Med vojno na Balkanu se je Poincarejevo ime pogostoma imenovalo.

Darovi.

Darovi za »Dijaško kuhinjo«. — Okrajna posojilnica v Bovcu 30 K. — Nabiralnik v gostilni pri Droču (Plesničar) v Gorici 970 K. — Artur Lokar, notar v Ajdovščini, 10 K. — A. Jerkič, fotograf v Gorici, 2 K. — Neimenovan št. 7, za jan. 5 K. — Prof. Koštjal, Lavrenčič, Sokoll, Širca, Šubic po 1 K. — Na račun mesečnine je prišlo 6680 K. — Živelj darovalci in dobrodošli posnemovalci!

Za rdeči križ slov. balkanskih držav pošilja G. Ivan Bizjak iz Kala št. 146 znesek 5 K 80 v.

Domače vesti.

Zimski šport v Bohinju.

Sneg vnovič zapadel. Tako izbornega sankajšca še nismo imeli. Sijajne razmere za vse vrste zimskega športa. Pričakuje se najobilnejše udeležbe.

Prometno društvo Bohinj.

Umrl je danes dopoldne ob 11¹/₂ g. Alojzij Bandelj, posestnik v Podgori, starešina in starosta Podgorskega Sokola, star 39 let. Pokojni je bil znan vrh narodnjak in spoštovan mož. Naj počiva v miru!

V sedmi činovni razred je pomaknjen profesor Ivan Al. Sokoll na tukajšnjem slov. učiteljskišču.

Par besedi o stanju »Dijaške kuhinje« v Gorici. — Dijaška kuhinja se nahaja v položaju, ki naravnost kliče po hitri pomoči. To nam dokazuje žalostna statistika o dohodkih in stroških v tekočem šolskem letu. V kuhinjo je bilo sprejetih 58 dijakov. Od 20. sept. 1912 do 11. jan. 1913 se je razdelilo 4822 kosil in 4375 večerij. Povprečno je bilo pri obedu 47 dijakov, pri večerji 43 (največ 55 pri obedu in 48 pri večerji). Pravi stroški so znašali 2562'83 K, dohodkov pa je bilo samo 2376'42 K, torej je sedaj že primankljaja 186'41 K. Med dohodki je bilo 599'48 K darov, 1776'94 K pa so vplačali dijaki sami (torej trikrat več!). Mesečno se je porabilo letos okrog 700 K, od tega so plačali dijaki okrog 500 K in s prostovoljnimi darovi bi bilo treba še 200 K pokriti. Doslej se je primanjkljaj pokrival s preostanki prejšnjih let, to pa ne bo dolgo trajalo. Na razpolago je namreč še borih 438'78 K, kar bi zadostovalo za dijaškimi prispevki vred za januar in februar, dne 1. marca pa nam kaže kuhinjo zapreti ali pa po balkanskih, vzgledih oklicati moratorij. Društvo ima pač letos 12 novih članov, toda od lanskih članov jih letos 26 še ni vplačalo članarine, če prav znaša ista samo 3 K za celo leto! Letošnji darovi so znašali mesečno okrog 150 K, torej 50 K premalo za vsaki mesec. Druge rešitve tega potrebnega zavoda torej ni, kakor da s skupnimi močmi pomnožimo dohodek; ne čakajmo, da nas pride deset odbornikov prosit za 1 K.

Zborovanje »Goriškega učiteljskega društva« bode dne 6. februarja t. l. v Gorici, ob 10. uri predp. v dvorani »Central-Bio« katero je društvu lastnik g. Jos. Medved blagohotno brezplačno prepustil. Dnevni red: 1. Geološki izprehodi po Goriškem s krajinskimi in geološkimi podobami s skioptikom, predava gosp. profesor Ferdinand Seidl. 2. Predlogi. Radi zanimivega in zelo važnega predavanja pričakuje polnoštevilne udeležbe odbor.

»Goriška Slovenska Mladina« v Gorici. — Jutri, v nedeljo 19. januarja t. l. se bode vršila popoldne od 4.—8. ure zvečer običajna plesna vaja v dvorani Trgovskega doma. — Vadilo se bode celi »Variete«. — Generalna plesna vaja, zadnja v tej sezoni bo v nedeljo 26. t. m.

Veliki ples »G. S. M.« se bo vršil 1. svečana 1913! Na svidenje! Odbor.

Umrl je v Gorici od 29. dec. do 4. jan. 12 oseb; rojenih je bilo v tem času 16.

Za Narodni muzej so darovali: Jos. Prijatelj, c. kr. vадn. učitelj v Gorici, nabral (nadaljevanje prejšnjih izkazov): 57. Prijatelj knjige: Cvetnik, Slovenski prijatelj l. 1857, Malavašič, Oče grof Radecki l. 1852, 58. A. Uršič, dijak, knjigo: Cvetnik l. 1876, 59. Nadučitelj Uršič na Žagi staro piščolo na kresilo in 2 novca, 60. Jakob Rojec, nadučitelj na Gradišču, 4 novce, 61. Nadučitelj Prinčič iz Pevme star meč, izkopen v Pevmi, 62. Matjon v Kobaridu krasno bronasto iglo (rimlansko) in lep star kovinski kipec.

Da bo mogoče muzej čim preje in dostojno otvoriti, prosi odbor vse todoljube, ki imajo kaj zanimivih stvari, naj dološlejo te takoj Narodnemu muzeju. Mnogo lepih in važnih stvari leži še po deželi, samo premalo zanimanja je za naše tako važno društvo: Poberite vsaj zadnje ostanke, predno pridejo zopet tuji! Odbor.

Central Bio. — Vspored za soboto, nedeljo in ponedeljek je jako zanimiv in prinaša sledeče slike: 1. Manevri v Švici; 2. Pes slepca; 3. Slavnostno odkritje spomenika cesarici Elizabeti v Trstu; 4. Na potu do zločina; 5. Topost starih devic.

Zgoraj navedeni vspered nam nudi jako krasne slike. Pred vsem omenjamo aktualno zanimivost odkritja spomenika cesarici Elizabeti v Trstu. Velezanimiva je tudi detektivska drama v 3 delih: »Na potu do zločina«, ki nam predstavlja nevarno in težko zasledovanje navihanih zločincev in ganljivi prizor v skrivnostnem stolpu.

Znani starinar Gyra v Gorici je bil izvedel, da govorijo nekateri o njem, da je znorel. Slednjič je enega teh, nekega S. P. prijel in postavil pred okrajno sodnijo; dobil je 24 ur zapora in najbrže ne bo več govoril o Gyri, da je znorel.

V najhujših sodnijskih zaporih je ostalo koncem leta 1911 v preiskovalnem zaporu moških 8, med letom jih je prišlo v zapore 249; izpuščenih je bilo 244, ostalo ob novem letu 13. Pojedli so porcij 4648. Žensk je bilo lani v zaporih 22; 21 so jih izpustili, ena je ostala letos ob novem letu. Pojedle so porcij 280. — Obsojencev je bilo moških ostalih 54, tekom leta jih je prišlo 216; izpustili so jih 239, ostalo 31. Pojedli so porcij 13879. Žensk je prišlo v zapor 15; dve sta ostali od teh še letos v zaporu.

Odprti lekarni. — Jutri popoldne hote odprti v Gorici lekarni Cristofolletti-Kürner. V teh dveh lekarnah bo tudi ponočna služba v času od 19. do 26. t. m.

Domača politika.

Razsodba državne sodnije o ljubljanskem občinskem volilnem redu. — Dne 14. t. m. se je vršila obravnava o pritožbi podžupana dr. Karla Trillerja proti odločitvi deželnega predsedstva kranjskega glede ljubljanskega volilnega reda in zaradi sprejetja onih občinskih volilcev ljubljanskih, ki ne bivajo v Ljubljani, v deželnozbornski volilni imenik za Ljubljano. Državna sodnija je svojo razsodbo razglasila v četrtek.

Pritožba dr. Karla Trillerja je bila odbita.

Državna sodnija utemeljuje svoj sklep s tem, da se postavlja na stališče, da izreka deželni volilni red z ozirom na Ljubljano, da so volilni upravičenci ljubljanski občani; kdo je ljubljanski občan, to odločiti je stvar mestnega statuta, oziroma mestnega volilnega reda.

Ker mestni volilni red ne pozna pogoja »stanovališča«, ni volilna pravica za mestni občinski svet vezana na pogoj »stanovališča«.

Zato določba, izrečena v deželnem volilnem redu, v kolikor se tiče pogoja »stanovališča«, ne velja tudi za Ljubljano. Pritožnikovo stališče torej ne more obveljati, zlasti pa se ne da vporabljeti njegovo sklicevanje na § 14. deželnega volilnega reda.

Huzije izganja »Corriere« iz goriških Lahov in jih vabi na delo. Vsi naj se združijo, ki čutijo laško, da bodo z združenimi močmi branili narodni značaj svoje zemlje. »Corriere« pravi, da se varajo tisti, ki sodijo, da je dunajska vlada krenila na pot zakona in pravice ter da Lahom, kar jim gre, in postavi »tujce« v njih meje. »Corriere« meni, da se Lahi, ki tako mislijo, motijo; ali sodili so vendar tako, da je zapihal z Dunaja njim še prijaznejši veter in morda še sodijo ter ne poslušajo »Corrierovih« besed... Da bo goriške Lahe združil na skupno delo v obrambo njih zemlje, kako pa, saj je nič nimajo. Kaj hočejo braniti? Za vsako pametno delo njim samim v prid so nespособni, pa če jih kdo še tako k pameti spravlja; »Corriere« pa ni za to. Kar je, je; »laška Gorica« gre h koncu.

Narodno-liberalna laška stranka v Istri se hoče reorganizirati. Poslanec Bennati sklicuje po nalogu pripravljalnega

odborna na dan 20. t. m. v Trst shod, kateremu se predložijo pravila bodoče organizacije v odobrenje. Iz Istre čujemo glasove, da bo taka reorganizacija brezuspešna.

Narodna obramba.

Podgora. — Na I. rednem občnem zboru tukajšnje podružnice C. M. v nedeljo 12. t. m. se je novi odbar konstituiral sledeče: gđ. Milka Klančič predsednica, g. Jož. Nemeč namestnik, g. Ant. Faganeli tajnik, gđ. Olga Klančič namestnica, g. Iv. Terpin blagajnik, g. Ljudm. Dolenc namestnica. Odbornice: g. Bandel Tončka, gđ. Olga Bréant, gđ. Zmagosl. Brezigar, gđ. Brešan Školastika, g. Drašček Mar. in gđ. Mar. Komavli.

Podružnica šteje 54 letnih članov in 4 ustanovnike; navzočih je bilo 24. V svojem prvem poslovnem letu je podružnica doposlala glavni družbi v Ljubljano 416 K 63 v. — Skupno s Sokolom je imela 4 zabavne prireditve, kakor tudi »svetlični dan«, ki je dal čistih 250 K. — K sklepu se gđ. predsednica zahvali vsem, ki so delovali v korist podružnice, ter jih prosi, da bi še nadalje ostali njeni zvesti delavci za narod.

DOPISI.

Iz Opatije, dne 17. I. 1913. — Pravite, da imate tam v Gorici sneg in imate nad njim veselje, kakor otroci, ko vidijo nekaj, o čemur niso imeli pojma. Tudi mi tukaj v Opatiji imamo letos to »srečo«, da je nekoliko zasnežilo; ne toliko, kakor pri vas, ampak vendarle. V okolici pa, na Učki, po celi Istri posebno po Krasu pa je tako zasnežilo, kakor že dolgo ne. In hud mraz je pritisnil tako, kakor nismo vajeni v teh krajih. Čudne muhe ima ta zima nekaj časa sem.

Sezona je slaba, ljudi nič, še ti, ki prihajajo, nimajo denarja, so k večjemu kaki bolniki, ki pridejo s kakšno podporo, na račun kakšne bolniške blagajne itd. Sicer je upanje, da bodo začeli prihajati zdaj, ko mine ta grozni mraz, v katerem si ne upa nobeden človek izpod strehe. Kopališčna komisija upa celo, da se tujski promet podvoji; zato zida novo kopališčno palačo prav na morju. Samo zaspiranje morja za zidanje te palače stane ogromno svoto denarja, koliko bo stala pa vsa palača, to se niti ne ve. Razvajenim gostom pa misli kopališčna komisija pripraviti še prijetno razvedrilo na poseben način. Pripravljen je namreč za to posebno namenjena ladija z vso udobnostjo, ki bo s tistimi bolniki ali nebolniki, ki bodo hoteli in plačali za ta sport potrebno svoto, celi dan na prostem morju. Tam zunaj na morju bodo se zdravili in živeli celi dan.

Jutri se vrši v restavraciji »Maglica« letni občni zbor tukajšnjega slovenskega izobraževalnega in podpornega društva, katerega prvo leto je bilo zelo delavno. Čez 300 Slovencev in Slovenk se je zbralo v preteklem letu okoli tega prekorsnega društva, upajmo, da v prihodnjem letu bo še večje število. Mi ne poznamo političnega bojkota; vsi za vse! — Ob Kvarneru imamo mi Slovenci kar dve društvi, naše dobro vspevajoče v Opatiji in bratsko društvo na Reki, katero se pa mora toliko bojevati proti mažarskim in italijanskim šikanam. — Bratski pozdrav!

Iz Št. Ruperta pri Velikovcu. — Utopljenja so dne 7. t. m. potegnili iz potoka v Mlinskem grabnu, katerega so spoznali za brezposelnega hlapca Janeza Pe-tejana, rojenega v Sovodnjah na Goriškem, 55 let starega. Ker so pri utopljenju našli denar in se je izkazalo, da je manjkajočo žepno oro že poprej prodal, ni bilo sodnijske komisije in je bil na tukajšnjem pokopališču pokopan.

Iz cerkljanskega okraja.

Iz Cerkna, 17. jan. (Izid revizije.) Sporočamo izid revizije, ki jo je izvršil od deželnega odbora poslani revizor gosp. Kalin na občinskih računih za časa Kosmačevega zupanovanja. Manjka namreč denarja v blagajni in sicer je dal Kosmač na dan, ko je revizija pričela, K 1500 v blagajno v poravnavo primanjkljaja. Po končani reviziji se je pokazalo, da

manjka še K 4055, torej je bilo vsega primanjkljaja v občinski blagajni K 5655. Današnja seja občinskega starihništva je sklenila, da dovoli v poravnavo tega primanjkljaja K 1055 kot nagrado Kosmaču, za ostalih K 3600 pa se vključi na njegovo posvetilo, ter mora ta znesek v teku pol leta poravnati.

Iz komenskega okraja.

Pevsko in bralno društvo »Napredek« v Tomačevici je imelo svoj letni občni zbor v društveni sobi pri katerem so bili izvoljeni sledeči: predsednik Anton Furlan št. 22, podpredsednik Anton Šibelja št. 30, blagajnik Franc Ščuka št. 56, tajnik Ivan Ščuka št. 49. Odborniki: Franc Kukanja št. 39, Avgust Švara št. 19, Franc Grbec št. 41, Štefan Buda št. 54. Pregledovalci računov Franc Mihalj št. 48, Jožef Švara št. 14.

Iz sežanskega okraja.

Plesni venček Sežanske mladine se bo vršil v soboto dne 18. t. m. v hotelu »pri treh kronah«. Sviral bo rojanski salonski orkester. Vstopnina 1 K. Čisti dobiček je namenjen glasbenemu društvu »Kraška vila« in »Sokolu« v Sežani.

Iz kanalskega okraja.

Umrli je v Kostanjevici 7. t. m. znani trgovec, krčmar in posetnik Andrej Blažič (Navžar), vrl napreden mož, spoštovan od vsakega, kdor ga je poznal. Naj počiva v miru! — Pokojni je bil večkrat župan županije Ajba, podžupan, član krajnjega šol. sveta itd. Preostalim naše sožalje!

Osepnice razzajajo v Marijinem Celju. Umrlo je že več otrok.

Iz tržiškega okraja.

Braino in pevsko društvo »Ladija« v Devinu je pripravilo dne 5. prosinca t. l. svoj redni občni zbor v prostorih g. Mir. Plesa. Udeležilo se je zboru precejšnje število članov. Gosp. predsednik Iv. Pecikar pozdravi navzoče in otvori občni zbor. Po poročilu tajnika in blagajnika se preide k volitvi novega odbora, in sicer so izvoljeni sledeči: gosp. Ivan Pecikar predsednik, Jos. Švigelj podpredsednik, Leop. Pies tajnik, Avg. Gabrovec blagajnik, Ant. Antonič knjižničar, Jos. Rojc, Iv. Colja in Jož. Legiša odborniki. Za namestnika: gosp. Mir. Ples in A. Antonič. Za pregledovalca računov: gosp. Rud. Gašparin in Jos. Mervic.

Iz ajdovskega okraja.

Moška in ženska Ciril-Methodova podružnica v Ajdovščini priredi predpustno veselico v nedeljo 19. t. m. ob 4. uri popoldne v veliki dvorani g. Bratina v Ajdovščini.

Vspored: 1. Godba. 2. Govor. 3. »Medved snubač«. Veseloigra v enem dejanju. 4. Stanko Pirnat: »Na Gorenjskem je fletno«, narodna. — Mešan zbor. 5. »V medenih dneh«. Burka v enem dejanju. 6. I. Bartl: »Oj planine«. Mešan zbor. 7. Srečkanje. Med odmorom posameznih točk svira godba salonskega orkestra iz Postojne. Sedeži I.—IV. vrste z vstopnino 1 K 20 vin., Ostali sedeži 1 K. Stojišče 50 vin. Srečke á 20 vin. Zvečer ob 8. uri ples. Vstopnina za gospode 2 K, za dame 50 v.

Ker je čisti dobiček namenjen naši dični šolski družbi, vabita k najobilnejši udeležbi združena odbora.

C. M. podružnica Sv. Križ-Dobravlje-Vel. Žablje priredi v nedeljo 26. t. m. v Sv. Križu pri Ferjančiču predpustno veselico. Začetek ob 3. pop.

Sokolski vestnik.

Sokolova maškerada.

Na pustni torek v dvorani »Trg, doma« Sokolova maškerada pod naslovom:

»Kakor kdo more!«

Že naslov torej pove, da se prireditve vdeležijo lahko vsak, brez razlike stanu, gled oblike, ali maske velja isto — kakor kdo more — da nas bo le več.

Bratje in prijatelji Sokolstva! Pokažite vsak za se, da ste zavedni, ker prihod

vsakterege omogoči lepši uspeh. — Končno se še obrnem na one Sokole, ki večkrat rečejo: »Jaz bi se vdeležil prireditve, a moj položaj ne dopušča«, da sedaj lahko pokažejo, koliko jim je to Sokolstva, ker tu ni nobenega izgovora, ko mu je vendar maska na razpolago!

Ker pa je prireditev namenjena še v prid »Sok. doma«, onega doma, po kojem tako željno hrepene vsi goriški Sokoli, upajmo torej, da se vsak odzove našemu povabilu. Na zdar!

»Sokol« v Gorici.

26. redni občni zbor tel. društva »Sokol« v Gorici se je vršil v soboto dne 11. t. m. in nadaljeval se je v sredo 15. t. m. v prostorih pri »Zlatem Jelenu«.

Starosta dr. Irgolič je otvoril občni zbor ob navzočnosti nad 40 članov z navduševalnim govorom, v katerem je razložil pomen občnega zbora in z veseljem konstatiral, da se je udeležilo toliko mladih moči, spominjal se je blagopokojnega častnega člana vit. pl. Gorupa, blagopokojne gospe Reinöhl, katere je volila »Sok. domu« večji znesek, ter br. Kralja Alojzija, katerega je pred par meseci nagla smrt iztrgala iz sokolskih vrst.

Po prečitju in odobrenju zapisnika zadnjega občnega zbora podal je br. Kozman tajnikovo poročilo, iz katerega posnemamo sledeče: odbor je imel 14 sej. Društvo se je udeležilo korporativno okrožnega zleta v Štandrež, župnega v Mirren in »Dneva naraščaja« v Kobaridu, po deputaciji zleta T. S. Ž. na Opčinah, ter v večjem številu zleta v Prago. Članov ima društvo 121 in članic osem. V področju društva je deloval odsek za zgradbo »Sok. doma«, kateri je vodil v glavnem agitacijo, in nabiral prispevke in vodil račune. Veselični odsek je vodil priprave in račune raznih prireditev. Omenil je, da je bil najvažnejši korak letošnjega odbora nakup zemljišča v ulici Ponte Nuovo. Končal je poročilo s pozivom, naj br. obrnejo vso pozornost zlasti na poročilo odseka za zgradbo Sok. doma ter pripomni, da je njegovo poročilo le uvod drugim poročilom, ki sledijo, iz katerih se lahko razvidi natančno delovanje društva v minoletem letu.

Nato se preide k 4. točki dnevnega reda, k poročilu načelnika. Br. Kranjc izvaja približno sledeče: Bratski občni zbor! Govoriti mi je o naši telovadbi o našem vad. zboru. Isti je imel 7 sej in vodil vso tehnično delo v društvu. V javnosti sodelovali so naši telovadci na dveh tekmah in 5 javnih nastopih. Vspen tekme je bil dober. 5 naših članov tekmovalo je v župni vrsti v Pragi. Vspen je bil krasen. Dosegla je vrsta 85:17% točk t. j. od 298 vrst 26. mesto. Čast tem našim bratom! Vaditeljski zbor ima lastno knjižnico ki šteje 78 strokovnih knjig. Naročeni smo na 6 strokovnih listov. Vad. zbor je imel 17 vaj, pri katerih je bilo 9 predavanj o sokolski ideji, o metodi, telovadnem sestavu in o redovnih vajah. Telovadba se je vršila v štirih oddelkih in sicer: Vad. zbor je telovadil 17 ur, povprečni obisk 99.04; člani 133 ur povprečni obisk 19.18, Trg. in obrt. naraščaj 61 ur, povprečni obisk 13.09. Članice so neredno telovadile: povprečen obisk 6. Br. telovadci, opozarjam Vas na veliko delo, ki nas čaka ob 50-letnici slovenskega sokolstva. Naše delo bodi marljiva priprava za ljubljanski zlet ter pomnožite naših vrst. Sokol ni društvo samo za gotov kroj temveč ognjišče za vse poštene Slovence. Širimo našo idejo med nesomišljenike, med zaspance, da pridobimo novih prijateljev, novih bratov, novih telovadcev. Na zdar!

Iz blagajniškega poročila posnemamo da je bilo 4393.83 K dohodkov ter 3253.19 K izdatkov t. j. 6750.02 K prometa. Iz bilance razvidimo, da znaša društveno premoženje brez stavbišča 1310.64 K.

(Konec prih.)

Veseliča »Sokola« v Brjah se bo vršila v nedeljo 2. februarja. — Veselični prostor je oddaljen 2 minuti od Kosovelj proti Preserjam. Začetek ob 3¹/₂ popoldne. Na zdar!

Odsek Črnškega Sokola na Brjah sklicuje občni zbor v nedeljo 26. t. m. ob 2. popoldne. Dnevni red po pravilih. Posebni vabil se ne bode pošiljal! Na zdar!

Sokol v Podgori s podružnico je hotel prirediti danes, predpustno zabavo, katero

pa je odpovedana vsled smrti staroste br. Bandelja.

»Sokol« v Biljah priredi s sodelovanjem tamburaškega zbora pustno veselico dne 26. t. m. v dvorani g. Jos. Nemca z bogatim vsprejemom. Začetek točno ob 3¹/₂ pop. Po veselici ples v venčkih. Svirorkester. Odbor.

Gospodarske vesti.

Železniško vprašanje Škofjaloka-Ziri-Idrija Sv. Lucija. — Po zanesljivih informacijah smo izvedeli sledeče mnenje železniškega ministerstva: Vzroki, ki izključujejo v sedanjem času izvršitev projektirane železnice so: 1. Svet, po katerem naj bi se projektirana železnica izpeljala, bi zahteval nenavadno visoke stavbene in tudi potem vedno ogromne vzdrževalne stroške. 2. Železniška proga bi peljala skozi gospodarsko skoro sterilne pokrajine in bi se investirani kapital ne rentiral. 3. V sedanjem času jako izčrpane (!!) državne finance izključujejo napravo vsake dvonljive železniške proge. 4. Pri sedanji politični konstelaciji ne poseduje železniška zveza s Sv. Lucijo strateškega pomena, ki ga je imela še pred enim letom in ki je bil merodajen za gradnjo te železnice. 5. Za Idrijo samo, odkar se razširjajo ceste in po vpeljavi avtomobilnega prometa, ni železniška zveza več tako nujno potrebna, kakor je bila poprej. Iz navedenih vzrokov je nadaljni obstoj tozadevnega konzorcija v celoti nepotreben. Tudi vse tozadevne gmotne žrtve članov konzorcija so bile nepotrebne. — »Zarja«.

Deželne doklade v Istri. — Deželne doklade za 1913 so te-le: 35% na direktne osebne davke, 115% na meso in vino. Neodvisen davek na pivo v znesku 3 K 40 v ostanu do konca februarja. Od 1. marca dalje se bo pobiralo 4 K davka od hektolitra.

160 milijonov steklenic se je izdelalo zadnje leto v avstrijskih tovarnah. Promet je zastal, kartel stekleničarjev se krha; zato je pričakovati, da postanejo steklenice mnogo cenejše.

Tujski promet v Ljubljani. — Lani je obiskalo Ljubljano 75.672 tujcev, za 7222 več nego prejšnje leto.

Avstrijski kataster vodnih moči. — Hidrografična osrednja pisarna v ministerstvu za javna dela je izdala četrti zvezek katastra vodnih moči in prospekte poslala trgovskim in obrtnim zbornicam, kjer jih lahko dobijo interesente.

Uzorni stavbeni red. — Druga konferenca za stanovanjska vprašanja, ki je bila na Dunaju lani v novembru, se je bavila s potrebo revizije obstoječih stavbenih redov. Sprejet je bil predlog, da naj se vrši nova konferenca, katere se udeležijo tudi zastopniki dež. odborov. Minister javnih del Trnka je sedaj poslal na vse deželne odbore note, v kateri priporoča, naj sestavijo stavbene rede za večja in manjša mesta, za občine na deželi, ter naj pripomni svoje skušnje in pridenejo doslej nabrani material. Potem se sestavi načrt, ki se predloži deželnim odborom, da ga sprejmejo ali kakor je predloženo ali ga po svojih potrebah spremene. — Tostvarna konferenca se bo vršila na Dunaju 11. febr. t. l.

Kolesarska zveza.

Kolesarsko društvo »Zarja« na Ajševci bo imelo v nedeljo dne 26. januarja 1913. ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih svoj redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo odbora, 2. volitev predsednika in odbornikov, 3. služajnosti. Za obilno vdeležbo se bilježi odbor.

Razne vesti.

Tržaški mestni svet. — V seji v četrtek je imel soc. dr. Puecher dolg govor, skoro celo sejo je trajal. Rekel je, da on opravi politično stran proračunske razprave, tehnično razloži sodrug Črnivec. Dr. Puecher se je med drugim dotaknil tudi zahtev Slovencev na šolskem polju, rekoč, da niso še izpolnjene ali upravičene so in soc. so predlagali, slov. šole v Trstu (ker vedo, da jih občina ne da), glede »Ležge« pravi, da je ta zadeva zelo malenkostna, in da se socialistična stranka ima

baviti s pač resnejšimi zadevami. D. Wilfan: Seveda, saj smo že tolikokrat povedali, da so naši kulturni interesi slabo varovani v vaših rokah. — Dr. Puecher na to izjavi, da je in da bo glasoval z navdušenjem za »Lego Nazionale«, ker lo smatra za zelo potrebno in koristno društvo, o čemer se je na lastne oči prepričal. Dr. Wilfan: Včasih je dobro niti lastnemu očetu ne verjeti! Dr. Puecher: Za Ciril-Methodovo družbo bom pa glasoval tedaj, ko bodo slovenske občine podpirale »Lego Nazionale«. To je pravica! Dr. Wilfan: Pravica na dolgi rok! — H koncu se bavi Puecher z vprašanjem kompromisa med Italijani in Slovenci. V to pa da je prej treba rešiti vprašanje slovenske šole v Trstu in odstraniti oba irredentizma: italijanskega in (dr. Wilfan: »Slovenskega!« — velik smeh.) slovanskega. Trst ima gotovo bodočnost svojega zaledja, (shintelandu) (to je slovensko bodočnost). Govornik odkrito želi kompromisa med Italijani in Slovenci, ker bi le na ta način Trst ostal zares neodvisno mesto, neodvisno tudi od panslavizma in carizma. (Dr. Wilfan: Ubogi Puecher s svojimi bau-bau), boji se pa, da je predlog dr. Wilfana le predlog za volilni kompromis. —

Afera gledé konzulov v Prizrenu in Mitroviči končana. — Kakor v Prizrenu tako je tudi v Mitroviči oddelek srbske armade izkazal predpisano čast pred avstrijsko zastavo na konzularnem poslopiju. To se je zgodilo v četrtek.

Dva avstrijska aviatka so aretirali v Rusiji. V guberniji Črnigov pri mestecu Sočnica sta se morala spustiti z aeroplanom na zemljo dva avstrijska oficirja-aviatika. Prijeli so ju in odpeljali v Kijev.

Tatvina v Pomjanu. — Neznani tatovi so udrli v občinski urad v Pomjanu v Istri. Vrtili so blagajno in vrtili ali privrtili niso nič. Iz pisalne mize pa so pobrali nekaj nad 200 K denarja.

Katastrofa na parniku »Sebenico« v tržaški luči. — Zgodila se je strašna eksplozija na tem parniku. Prednji del ladje je poškodovan, izlasti pa je razdejan krov. Pločevina, s katero je ladja obita, je do morske gladina raztrgana. Eksplozija je bila tako strašna, da je razne kosce ladje vrglo preko novih hangarjev na pomočju Sanitá, del poveljnیکovega mošta pa so našli celo na nekem tovornem vozu.

Premogar, ki ga je doletela smrt, je 17 let stari Jerkov, boje se pa, da je poginil tudi krmilar Márko Mavec. Najbrže ga je vrglo v morje.

Prišla je na krov parnika »Sebenico« sodna komisija z raznimi veščaki, ki je posnela dejanski stan. Potapljači preiskujejo, da-li morda ni strašna eksplozija karbida poškodovala ladje tud pod vođo. Morda najdejo tudi izginolega krmilarja.

Dalje na peti strani.

Lesene valovite vratnice

Izdelek prve vrste priporoča tržaška tovarna za izdelovanje vratnic iz jeklene valovite pločevine in lesenih zib

Ing. Ludvik Fischer

TRST-ROJAN.

Sprejme so spretnega in vpočjanega zastopnika za ta okraj.

Anton Potatzky v Gorici

naslednik Jos. Terpin.

Na sredi Kattolja 4.

TRGOVINA NA DRABNO IN DEBELO.

Najocnejše kakovosti slovenskega in tujega brega ter tkanje, svežo je, mlilj.

POTREBŠTINE

za pisarnice, kadike in neopetike.

Najboljše živalske za živalne stroje.

POTREBŠTINE

za krojajo in drvarje.

Svetinjice. — Rožni venec. — Mašne knjige.

Wilšna obuvala za vse letne čase.

Posrepost:

Semena za zelenjavo, travo in deteljo.

Najbolje kakovosti seloga za kramarje, krojnarje, prodajalce po sejnikih in trgih ter na debelo. 9 35—8

Vojne igre. — Z Dunaja je prišla vest, da se bodo še v teku tega meseca vršile v vseh večjih garnizijah v Avstriji vojne igre, katerih se bodo morali udeležiti vsi oficirji. K tem igram bodo povabljeni tudi rezervni častniki, ki se jih bodo lahko udeležili.

V hranilnici denar ne zgori. — Pred kratkim je zgorelo v velikovski okolici nekemu posestniku poslopje. Pod streho je imel dotični shranjeno večja svoja denarja, in ta je tudi zgorel. Če pa bi bil ta mož svoj denar naložil v hranilnici, bi mu ga tam ne bil uničil ogenj, imel bi ga še danes in zraven še obresti. Ta slučaj kaže, kako nespametni so vender nekateri ljudje in kako si po neotrebem sami škodujejo. V hranilnici je denar varen pred požarom, pred tatovi in tudi pred vploni, da še celo pred vojsko; vse hranilnice za take slučaje zavarovane, česar pri posameznikih ni. Kdor torej hoče imeti denar na varnem in zraven še dobiček, naj ga naloži v hranilnici! Kdor pa noče pametnih nasvetov, naj škodo pripiše samemu sebi!

Največje in najmočnejše dete. — Neki londonski list je razpisal nagrade, katere dobijo oni stariši, ki izkažejo velika in močna deteta. V Glasgowu se nahaja 10 mesecev star deček, ki tehta 20 kilogramov, visok je 80 cm; da je dete staro res le 10 mesecev, je dokazano. Ali list še ni zadovoljen s tem dečkom, marveč išče še močnejše in še razvitejše dete.

Tatvina kositra v Trstu. — Trgovina z železom Luzzato & Figlio ima svoja skladišča v svobodni luki in v ulici San Maurizio št. 9. Včeraj zjutraj ob tričetrt na sedem je opazil stražnik, da stoji pred skladiščem voziček, v katerega je bil vprežen vol. Na vozič pa so neki moške nakladali iz skladišča blago. Stražniku se je takoj zasvetilo, da so to tatovi. Zato je poklical pomoč in sedaj se je posrečilo zapreti ponočnjake, ki so bili prežagali vrata in prebili steno skladišča. Dognali so, da bi imela tvrška 1200 K škode, ker je bilo naloženo na vozičku 184 kg kositra, ki ga tatovi niso mogli odpeljati. Tatovi so Vittorio Fabian, Ivan Šarič in Hiljantin Martin, mladeniči krog 20 let.

Za pomoč v vojni ranjenim in njihovim družinam je dobil odbor v Beogradu doslej znesek 398.712 dinarjev. Porabljenega je skupno do novega leta 131.314 dinarjev.

Proti tolnim izseljencem. — Zbornica v Washingtonu je sprejela zakonski načrt, po katerem morajo parobrodna društva za vsak slučaj pripeljanega bolnega izseljenca plačati globo 200 dolarjev.

Stavke v Americi. — V Newjorku so začele štrajkati tudi šivilje in perice in sicer jih štrajka 170.000.

V Severni Americi štrajka 35000 kurjačev na železnica.

Ustrelil se je ogrski poslanec dr. Varray, in sicer radi živčne bolezni.

Svojo ženo je ubil in svojega nečaka 50-letni delavec Fran Brož blizu Prage. Ko je to storil, je polil trupla s petrolejem in zažgal. Tako je hotel varati svet; ali kmalu se je dognalo, kaj je storil in Broža so aretirali.

Aretili so v Rusiji avstrijskega železničarja Dulevskega. Najbrže ga sumijo špionaze!

Srbske vojne žrtve. — Srbsko vojno ministerstvo razglasa, da je bilo od početka vojne ranjenih 11000 Srbov, obolelo pa jih je 10.000.

V bolnišnico je spremenjena vila Alatin v Sofnu, kjer je prej bival bivši sultan Abdul Hamid.

Razveljavljen zakon. — Bavarska vrhovna sodnica je razveljavila zakon nadvojvodinje Izabele Marije s princem Jurijem Bavarskim.

Prepoved kinematografov v cerkvah. — Papež je izdal dekret, s katerim je prepovedana uporaba kinematografov v cerkvah, in četudi bi bile slike čisto religiozne značaja.

Samo za milijonarje. — V ameriško kopalnišče v Newyorku zahajajo milijonarji. Zadnje čase je bilo pa prišlo tudi nekaj takih ljudi, ki milijonarjem niso po godu in celo zemljišče so hoteli kupiti.

Sedaj pa so milijonarji pokupili kar se sploh da tam okoli pokupiti in tako ostane kopalnišče samo za milijonarje.

Voljaka je povozil pri Tulnu osehni vlak. Voljak je stražil most. Vlak ga je prijel in razmesaril.

Industrija v Srbiji.

Po konzularnih izveščjih je bilo leto 1911. za srbsko industrijo povoljno. Skoro vsa podjetja so imela stalno obilo dela.

V lanskem letu je bilo v Srbiji podjetij 465. Kot taka se smatrajo ona z motornim obratom in v katerih je zaposlenih najmanj 15 delavcev; če so brez motorne obrata, morajo šteti najmanj 25 delavcev. V vsa ta podjetja investirana glavna znaša 62 milijonov dinarjev, prometni kapital 19,8 milij. Število delavcev znaša 13517 moških in 2578 ženskih, jakost motorne sile 24030 konjskih sil, od tega odpade na para 19326, 1614 na vodno silo. Vrednost skupne produkcije se ceni na 126,2 mil. dinarjev; od tega gre v inozemstvo 50 milijonov.

Mlinarska industrija. Srbski mlinci so zaključili lansko leto povsem ugodno. Velikih mlinov je 17; proizvedli so 52.232 ton pšenične moke in 17384 otrobi. Mali mlinci pa okoli 32000 ton koruze in 28000 pšenične moke. Vrednost skupne produkcije znaša 23.685.455 dinarjev, povprečna cena pšenične moke pride na 217 dinarjev.

Industrija alkohola. Jedina v Beogradu obstoječa tovarna je zvišala svojo produkcijo od 27 na 32 vagonov. Načrt tovarne alkohola, na katero bi se prenesel monopol alkohola, se ni mogel doslej oživotvoriti, čeprav je koncesija prešla v druge roke. Produkcija žganja, ki znaša v dobrih letih po priliki 350.000 hl, je znatno nazadovala, ker se je izkazalo sušenje sliv za dobičkonosnejše. Uvoz alkohola raste na veliko.

Pivovarniška industrija. Produkcija se je znatno povišala, od 109.000 hl na 148.000 hl v vrednosti 7 in pol milijona dinarjev. Največji del odpada na beogradske dve pivovarni. Konsum je narastel, ali podražanje surovin je vplivalo tudi v Srbiji, da so pivovarne proti koncu leta povišale cene ter se dogovorile za skupno postopanje glede dobave, kredita in prodajnih pogojev.

Industrija sladkorja. Beogradska tovarna, ki dobi 8821 vagonov sladkorne repe, je izdelala skupno 1000 vagonov sladkorja v vrednosti 6,6 milij. dinarjev. Predelalo se je povprečno na dan 80-90 vagonov repe. V sled obsežnih investicij upajo, da bo mogla tovarna na dan 120 vagonov izdelati. Tovarna se trudi, da kmetovalce navaja po posebnih ekonomskih v kulturo repe in jim daje stroje in semena na razpolago. Razven tega jim daje izdatna posojila. Tovarna podučuje kmetovalce tudi o koristi umetnih gnojil. Konsum v deželi se ceni na 1000 vagonov pa beogradska in nova tovarna v Čupriji dvakrat toliko producirate, radi tega je mogoče računati na velik izvoz sladkorja.

Klavnice. Prednosti, katere je nudil izvoz mesa v Avstro-Ogrsko, je mogla vsled pogodbe uživati samo beogradska klavnica. Vseh pet klavnic je imelo prometa 15.500 ton v vrednosti 21 milijonov; od tega odpada na beogradsko 14.500 ton. V belgrajski klavnici je bilo zaklano za uvoz v Avstrijo 64519 svinj v teži 8.403.006 kg in v vrednosti 11 milijonov dinarjev. Zaklano je bilo za monarhijo 21.561 težke goveje živine v teži 5.641.000 kg v vrednosti 6.250.000 dinarjev. Razven tega je bilo izvoženega mnogo mesa v Italijo in Francijo. Čisti dobiček je bil izredno dober, znašal je 261.568 dinarjev

tako, da se je na vsako delnico nominalnih 25 dinarjev izplačala dividenda 2,50 dinarja. Klavnica v Mladenovcu je bila ustavila svoje poslovanje pa je zopet otvorjena prometu.

Industrija drv. V poslednjih letih opažena povoljna konjunktura v srbski industriji traja dalje. To velja zlasti za dve veliki podjetji v Beogradu, ki ste svoje proizvodnje znatno pomnožili. Radi nizke vode in pomanjkanja vagonov so se pojavile težkoče v odpošiljanju. Cene se niso izdatno spremenile. Izdelalo se je po priliki 150.000 kubičnih metrov »crnogorice«. Vrednost skupne produkcije znaša 3 in pol milijona dinarjev. Osnovani sta dve novi pilarni, jedna je povečana. Izdelovanje pohištva v Beogradu kaže velik napredek. Na deželi se je ustanovilo podjetje za izdelovanje stolic. Kolarstvo se razvija povoljno, ker je nemogoče vsled carine uvažati vozove.

Industrija kože. Tovarna v Beogradu, ki je z avstrijskim kapitalom pretvorjena v delničarsko društvo, je največje podjetje te vrste. Ona je gledé strojev povsem moderna in je povišala svojo proizvodnjo sposobnost letno na 50-52000 velikih kož. Dve tretjini vzamejo vojaške dobave. Tovarna v Nišu je prišla na trg lani in ima dobre uspehe. Isto velja za tovarno v Kragujevcu, ki dela za armado.

Industrija čipel je zastopana v Beogradu in Vranji pa ne kaže posebnega napredka; vendar se upira inozemski konkurenci. Tovarna v Vranji je delala za armado.

(Pride še.)

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.
Tiska: »Goriška Tiskarna« A. Gabrček (odgov. J. Fabčić).
Zaloga: Družba za izdajanje listov »Soča« in »Primorje«.

To je že 21 let preizkušena kavin dodatek in nadomestek

Išče se kavcije zmožnega upravitelja

za gostilno, združeno s prodajo blaga na debelo v najbližji goriški okolici.

Ustmena kakor tudi naslov pisem iz prijaznosti na upravništvo »Soča«. 18-3

Moll-ov Seidlitz-prašek

je za na zelo lecn trpače neprekoaljivo sredstvo katero ima prednost pred vsimi drugimi dra stičnimi čistil, kroglicami in grončicami.

Cena orig. škatlje K 2-
Ponarejanje se sodnijsko kazaluje.

Mollo-vo Franc. žganje in sol

za ribanje života. — Bolečine olajuje in okrepjuje staroznano sredstvo proti trganju in prehlajenju vsake vrste.

Orig. steklenica K 2-

Na prodaj po vseh lekarnah in mirodilnicah. Glavna lekarna A. MOLL, c. in kr. dvorni zalognik, Dunaj, Tuchlauben 9.
Zaloga v Gorici v lekarni: A. Gilronelli, G. Cristofolletti.

Mali oglasi.

Najmanjša prisotbina stane 60 v. n. Ako je oglaš obsežnejši se računa za vsako besedo 3 v. n. Najpripravnije inseriranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na deželi (in celo v mestu) ni bilo ne posna, ker nikjer ne inserirajo. Škoda ni majhna. 17-10

V najem se odda mlin, ki dela na 4 K mlinu spada stenovanje in košek vrta. — Ceno za najemnino se izve pri lastniku. — Naslov pove naše upravništvo.

Sprejme se učence poštenih staršev, v sodovičarsko obrt. — Pismene ponudbe naj se pošlje na Andreja Zgonca, sodovičar, Cerknica pri Rakeku (Notranjsko). 17-10

Fotograf A. Jerkič slikal bode odlej pri slabem, temnem vremenu in tudi zvečer pri električni svetilki »Jupiter«. — Senzacionalna novost, krašen umetniški efekt!

Slovenska šivilja se priporoča cenjenim damam in gospicam. — Izdeluje obleke in kostume po najnovejši modi: Josipina Bregantič, ulica Caserma št. 5, III. nad. 417-1

Na novo urejena in največja trgovina z železino

EDUARDO STIOSA

Gorica — Via Bastello št. 19 — Gorica

Nasledniki Krainer & Co.

Priporoča vsem svojim gg. odjemalcem svojo veliko zalogo železa, kovin, kuhinjske in hišne oprave, raznovrstnega orodja za poljedelce in rokodelce, šteditnikov, peči, vilih in železnih cevij, klosetov, pump, (črpalic) stavbenih nositeljev (traverz), kopalnih banj in razno drugo v to stroko spadajoče blago.

CENE BREZ KONKURENCE.

494-6

Naročajte
„Soča“ in „Primorca“.
Inserirajte
v „Soči“ in „Primorcu“.

IZIDOR NANUT
 avtorizovana stavbena turška
 v Gorici
 ulica Adelaide Ristori šte. 5
 se priporočata p. n. občinstvu za vsa
 stavbena dela. Izdelujeta vsakovrstne
 načrte, proračune in kolavdacije po
 najnižjih cenah.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje
Dr. I. Eržen
GORICA

Jos. Verdi tekališče šte. 37.
 Umetne zobe, zlato zobovje, zlate kroue,
 zlate mostove, zobe na kaučukove plošče,
 uravnavanje krivo stoječih zob. Plombe
 vsake vrste.
Ordinira v svojem ateljeju
 od 9. ure dop. do 5. ure pop.

Posetnice
 = (vizitke)
 elegantne fazone
 in z najmodernejšimi črkami:
 izdeluje
„Goriška Tiskarna“
A. GABRŠČEK
 Gorica, Gosposka ulica 7.

C. kr. ravnateljstvo državne železnice v Trstu.
Zimski šport v Bohinju in na Bledu. Železniška postaja **Bistrica - Bohinjsko jezero.**
 Športno in zabavno sankališče „Belvedere“ na obronkih „Črna Prati“, 10 minut od postaje, sanke so na razpolago. — Mnogoštevilne sani s konji
 za zabavne vožnje so na razpolago na kolodvoru. — Za smučalce so znamenovane smučne ture (3-5 ur).
 Železniška postaja „Bled“.
 Drsališče na Blejskem jezeru, zabavno sankališče blizu postaje. — Mnogoštevilne sani s konji za zabavne vožnje so na razpolago na kolodvoru.
Zveza vlakov:

Brzovlaki					Osebnih vlakov				
7.45	6.00	8.40	9.05	12.50	4.20	10.20	5.55		
9.14	7.20	10.04	11.13	2.58	6.13	12.30	7.40		
10.43	8.58	11.20	1.07	4.50	8.00	2.20	9.24		
11.05	9.20	11.51	1.37	5.28	8.27	3.00	9.48		
iz Jesenice					odhod				
5.47					Trst c. kr. drž. žel. prihod				
7.22					Gorica d. k.				
8.33					Bistrica Bohinjska J. odhod				
8.44					Bled				
10.17					do Jesenice				
6.52					11.33				
8.31					11.14				
9.50					4.40				
10.17					8.15				
3.07					11.33				
7.12					10.03				
2.04					9.21				
					8.59				

Vozne cene v kronah, III. razred, enostavna vožnja iz postaje:

na postajo	Trst c. kr. d. ž.			Gorica d. k.			Ljubljana j. k.		
	Brzovlak	Osebnih vlak	Športni posebni vlak	Brzovlak	Osebnih vlak	Športni posebni vlak	Osebnih vlak	Brzovlak	
Bistrica Boh. jezero	6.50	4.90	5.80	3.20	2.50	3.00	3.50	3.90	
Bled	8.30	6.30	6.80	4.20	3.20	3.80	2.80	3.00	
Lesce							2.10		

Rezervirani vozni oddelki so na razpolago zimsko-športnemu občinstvu ob nedeljah in praznikih pri vlakih iz Trsta c. kr. d. ž. ob 7.45, 12.50, 4.20, iz Bleda ob 5.00, 6.45, iz Ljubljane j. k. ob 6.52, iz Bistrice-Bohinjskega jezera ob 4.42 in 8.01. — Ti vozni oddelki imajo svoje napisne.
 V Trstu ima cestna železnica zvezo od ulice Kländer k športnim posebnim vlakom, ki vozijo ob nedeljah in praznikih ob ugodnem vremenu v Bohinj. — Za člane športnih društev se dobe znižani vozni listki pri deželnih zvezah za tujski promet. — Istotam se zvedo redna vremenska poročila.
 V TRSTU, meseca decembra 1912.
 C. kr. ravnateljstvo državne železnice.

— **milioni ljudi** —
 je odpravilo
Kašelji
 hripavost, katar, zasliženost, krčni in
 oslovski kašelji s
Kaiserjevimi
 — prsnimi karamelami —
 z znamko 3 jelke.
 6100 notasko potrjenih priznanj od raznih zdravnikov
 in privatnikov, kateri jamčejo za dober uspeh.
 Bonboni so jako lahko zaužitni in okusni.
 Zavojčki so po 20 ali 40 vin., doze po 60 vin.
 Dobiva se v lekarnah pri G. Cristofolotti, c. kr. dvorni
 dobavitelj, L. Glinbich, C. B. Pontoni, Ruggiero Kümer
 A. de Gironeoli, v mirudilnici A. Mazzoli, v lekarnah:
 Jurji Hus v Vipavi, L. Kurschen v Ajetu in Maks
 Kozower v Ajdovščini.

Naznanilo.

Uljudno naznanjam p. n. občinstvu, da sem prevzela
 - v lastno režijo hotel in restavracije pri -

„Zlatem jelenu“ v Gorici.

Podjetje, katero sem otvorila 30. decembra pr. l., to je
 v ponedeljek pred novim letom, bodem vodila sama.
 Skrbela bodem, da bude cenj. gostom poleg Pizen-
 skega in Puntigamskega piva na razpolago vedno le
 pristna naravna vina in dobra kuhinja.
 Nadejam se, pridobiti si s točno postrežbo, z zmernimi
 cenami in snažno oskrbo sob, zaupanje od strani slav-
 nega občinstva. — Za obilen obisk se priporočam

V mesecu decembru 1912.

Pavla Koren.

Lekarna Cristofolotti v Gorici na Travniku

OLIO di FEGATO DI MERLUZZO PRIMA PESCA

Trskino (štokrižev) jetno olje.
 Posebno sredstvo proti prsnim boleznim in splošni telesni slabosti.
 Izvirna steklenica tega olja naravno rmenje barve po K 140, bele barve K 2
 Trskino železnoto jetno olje.
 Raba tega olja je posebno priporočljiva otrokom in dečkom, ki so ner-
 vozni in nežne narave.
 Trskino jetno olje se železnim jodecem. S tem oljem se ozdravijo v kratkem času z gotovostjo
 vse kostne bolezni, žlezni otoki, golše, malokrvnost itd. itd.
 Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.
 OPOMBA. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegijske, preište se vedno v mojem kem. laboratoriju,
 predno se napolnijo steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim št. odjemalcem glede čistote in
 stalne sposobnosti za zdravljenje.
Cristofolottijeva pljača iz kine in železa.
 Najboljši pripomoček pri zdravljenju z trskim oljem.
 Ene steklenice stane 1 krono 60 vinarjev.

A. vd. Berini
 Gorica, Šolska ulica št. 2.
velika zaloga
oljkinega olja
 prve vrste
 najboljših vrst iz Istre, Dalmacije, Malfette, Bari in Nice
 s prodajo na drobno in debelo.
 Prodaja na drobno: Kron — 96, 104, 112
 120, 128, 136, 144, 160, 180, 200, 240
 za luči po 72 vin.
 Na debelo cene ugodne.
 Pošilja poštne prosto na dom. Posodo se
 pušča kupcu do popolne uporabe olja; po
 uporabi se spet zamenja s polno.
 Pravi vinski kis in navaden. Zaloga
 mila in sveč.
 Cene zmerne.

Podpisani, s spričevali potrjeni čevljar-
 ski mojster in sodni cenilec, naznanjam
 slavnemu občinstvu v mestu in na
 deželi, da sem odprl
svojo delavnico
 v Munski ulici št. 9
 ter se priporočam slavnemu občinstvu
 za mnogobrojni obisk, in jamčim za
 točno in solidno
 postrežbo udani
Rud. Benedetič,
 čevljarški mojster.
 485 21

Glavna zaloga
Palma podpetnikov
 A. Drufovka
 Gorica, Raštelj 3.
Zaloga usnja.

C. kr. priv. kroji
 Strokovna krojačnica za izdelo-
 vanje oblek za vsaki stan, po
 najnovšem kroju. Največja za-
 laga blaga in gotovih oblek.
 Podpisani priporočam sl. občinst-
 vu, da si ogleda mojo bogato
 zalogo. Prepriča naj se vsakdo
 sam, da vdobi edino v moji
 trgovini dobro in najceneje blago
 na meter, kakor tudi gotove
 obleke za gospode, dečke in
 otroke.
M. POVERAJ
 Gorica, Travniki šte. 5.

Kupujte samo dvokolesa „Alfena“, ki so naj-
 boljši francoski sistem in najtrpežnejše vrste ho-
 disa za navadno rabo ali za dirke.
 Šivalni stroji **Original Victoria** so najprak-
 tičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsako-
 vrstno šivanje in stikanje (vezenje). Stroj
 teče brezšumno in je jako trpežen.
 Fuške, samokrese, slamoreznice in vse v to
 stroko spadajoče predmete se dobi po to-
 varniški ceni pri tvrdki

Kerševani & Čuk
 GORICA, na Stolnem trgu št. 9. GORICA.

Podružnica „Ljubljanske kreditne banke“ v GORICI
 — se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —
 Vloge na knjižice obrestuje po 4 $\frac{3}{4}$ %, vloge v tekučem
 računu po dogovoru.
 — Delniška glavica K 8,000.000. —
Centrala v Ljubljani.
 — Rezervni zaklad K 800.000. —
 PODRUŽNICE: Celje, Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.